

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

KUTSESTANDARD

Tarkvaraarenduse vanemspetsialist, tase 6

Tarkvaraarenduse vanemspetsialist, tase 6 kutsestandard on aluseks rakenduskõrghariduse, bakalaureuse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tarkvaraarenduse vanemspetsialist, tase 6	6

A-osa TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Tarkvaraarenduse vanemspetsialisti, tase 6 töö eesmärk on kliendi vajaduste mõistmine ja koostöös kliendiga selle alusel töötava ja väärtust loova tarkvarasüsteemi loomine.   Ta tagab tarkvara vajaliku kvaliteedi kasutades parimaid praktikaid, standardeid ja silmas pidades tehtavate kulutuste optimaalsust ning osaledes väljatöötatud lahenduse juurutamisel.   Tarkvaraarenduse vanemspetsialist valib sobivad vahendid ja viisid vastavalt ülesande olemusele ning mõistab loodava lahenduse konteksti.   Ta hindab süsteemide keerukust ja hoiab lahenduse võimalikult lihtsana.   Tarkvaraarenduse vanemspetsialist hindab olemasolevat infosüsteemi ja näeb selle täiendamise võimalusi.   Ta osaleb meeskonna töös ja võtab selles sobiva rolli (vajadusel ka liidri rolli), kaasates koostööpartnereid kõigilt tasanditelt.   Ta mõistab infotehnoloogia põhimõtteid ning ettevõtluse ja juhtimise aluseid.   Tarkvaraarenduse vanemspetsialist on teadlik infotehnoloogia arengusuundadest ja nende mõjust tarkvarale.
A.2 Töösad
Tarkvaraarenduse vanemspetsialist, tase 6 kutse koosneb seitsmest töösast.   A.2.1 Tarkvaralahenduse kavandamine koostöös kliendiga   A.2.2 Lahenduse arhitektuuri analüüsimine ja valimine   A.2.3 Arendusprotsessis osalemine/Arendusprotsessi läbiviimine   A.2.4 Tarkvarasüsteemi realiseerimine   A.2.5 Testimine   A.2.6 Juurutamine   A.2.7 Tarkvarasüsteemi toetamine
A.3 Töö keskkond ja töö eripära
Tarkvaraarendaja töötab siseruumis ja põhiliselt istudes. Tema töö on vaimselt pingeline ja riskiteguriteks on sundasend arvutiga töötamisel ning koormus silmadele. Tarkvaraarendaja töö nõuab lävimist mitmekesisest rahvuslikku ning kultuuritausta omavate klientide ja kolleegidega, erinevatest maailma paikadest. Meeskonna liikmed võivad asuda üksteisest geograafiliselt kaugel.
A.4 Töövahendid
Tarkvaraarendaja põhilised töövahendid on arvutustehnika ja tarkvara (sh tarkvara modelleerimise töövahendid, tarkvara arendus- ja koostevahendid, suhtlus- ja dokumentatsioonivahendid, verisoonihaldus-süsteemid jne).
A.5 Töökõks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned
Tarkvaraarendaja töö eeldab loogilist ja analüütilist mõtlemist, tehnilist loomingulisust ning meeskonnatöövalmidust. Oluline on õppimistahe, koostöö- ja kohanemisvõime, suhtlemisvalmidus, orienteeritus tulemustele, vastutustunne, korrektsus, täpsus, enesedistsipliin ja stressitaluvus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tarkvaraarenduse vanemspetsialistidena töötavad tavaliselt inimesed, kellel on erialane rakenduskõrgharidus või kõrgharidus. Kutseoskused võivad olla omandatud täiendusõppes või töökohal õppides.
A.7 Võimalikud ametinimetused
Tarkvaraarendaja, programmeerija, tarkvara testija, juhtiv tarkvaraarendaja

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur

Tarkvaraarenduse vanemspetsialist, tase 6 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.7 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine.

Hindamismeetod(id):

Lõputöö või lõpueksami sisu ja läbiviimise vormi kooskõlastab kutsekomisjon.

Hindamismeetodi erisus:

6. taseme tarkvaraarenduse vanemspetsialisti esmakutse saadakse vastava tasemeõppe läbimisel ja:

- lõpueksami sooritamise järel või
- lõputöö kaitsmise järel.

B.2 Kompetentsid

B.2.1 Tarkvaralahenduse kavandamine koostöös kliendiga

EKR tase 6

Kirjeldus	Teadmised	Oskused
Teeb koostööd kliendiga tervikliku tarkvaralahenduse väljatöötamiseks, realiseerimiseks ja kasutamiseks.	a) tunneb ettevõtte toimimise aluseid, b) tunneb organisatsiooni toimimist, c) teab modelleerimise meetodeid.	a) selgitab välja kliendi vajadused ja piirangud (nõuded), b) koostab lähteülesande; c) soovitab sobivaid tehnoloogiaid, d) õpib tundma ja modelleerib valdkonda, e) kaasab klienti pidevalt, küsib ja annab pidevalt tagasisidet, f) juhendab kasutajat süsteemi kasutamisel.

B.2.2 Lahenduse arhitektuuri analüüsimine ja valimine

EKR tase 6

Kirjeldus	Teadmised	Oskused

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Tagab lahenduse tööle hakkamise, arvestades standardeid, levinumaid tehnoloogiaid ja andmeturbe põhimõtteid.	a) teab tüüpilisi arhitektuuri mustreid, b) teab andmeturbe põhimõtted, standardeid ja levinumaid tehnoloogiaid, c) teab erinevaid jõudluse tagamise viise.	a) kavandab sobiva arhitektuuri, b) valib sobivad komponendid, c) arvestab olemasolevate süsteemide arhitektuuridega, seob olemasolevate süsteemide arhitektuurid ja tagab nende koostöövõime, d) arvestab jõudluse ja turvalisuse nõuetega, e) arvestab lahenduse kuluefektiivsusega, f) arvestab tootestamise mõjuga.

B.2.3 Arendusprotsessis osalemine/Arendusprotsessi läbiviimine			EKR tase 6
Kirjeldus	Teadmised	Oskused	
Organiseerib tööd ja juhib meeskonda töötava lahenduse arendamiseks, järgides projektijuhtimise põhimõtteid.	a) teab erinevaid arendusmetoodikaid, b) teab projektijuhtimise põhimõtteid ja vahendeid.	a) kaasab meeskonna, b) valib ja rakendab arendusmetoodika, c) tegutseb kliendi prioriteetidest lähtudes.	

B.2.4 Tarkvarasüsteemi realiseerimine			EKR tase 6
Kirjeldus	Teadmised	Oskused	
Loob töötava tarkvarasüsteemi, kasutades/järgides parimaid praktikaid.	a) teab kaasaegseid programmeerimiskeeli ja arendusvahendeid, b) teab disaini mustreid, c) teab algoritme ja andmestruktuure, d) teab andmebaase ja tunneb nende kasutamist, e) teab kasutajaliidese arendamise tehnoloogiaid ja mustreid, f) on teadlik kasutajakesksest disainist.	a) kirjutab ja ühiktestib lähtekoodi, b) liidestab andmeallikad, c) järgib häid programmeerimistavasid, d) kasutab olemasolevat lähtekoodi, e) arvestab pikaajalise töös hoidmise vajadustega.	

B.2.5 Testimine			EKR tase 6
Kirjeldus	Teadmised	Oskused	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Tagab süsteemi ootuspärase töötamise/käitumise.	a) teab testimise meetodikaid, b) teab erinevaid testimise vahendeid, c) teab infoturbe nõuded.	a) valib sobivad testimismeetodid, b) määratleb ja kavandab testjuhud ning viib need läbi, c) arvestab konkreetse funktsionaalsuse kriitilisust, d) automatiseerib testimisprotsessi.

B.2.6 Juurutamine		EKR tase 6
Kirjeldus	Teadmised	Oskused
Võtab tarkvarasüsteemi kasutusele.	a) teab servereid ja operatsioonisüsteeme, b) tunneb IT taristut, c) teab erinevaid paketeerimis-süsteeme ja -vahendeid.	a) paigaldab süsteemi erinevatesse keskkondadesse, b) paketeerib lahenduse, c) automatiseerib paigalduse, d) annab süsteemi üle teenuse haldajale.

B.2.7 Tarkvarasüsteemi toetamine		EKR tase 6
Kirjeldus	Teadmised	Oskused
Monitoorib tarkvarasüsteemi, kasutades monitooringusüsteeme ja analüüsivahendeid ning reageerib muutuvatele jõudlusvajadustele.	a) teab monitooringusüsteeme, b) teab süsteemi töö analüüsivahendeid.	a) monitoorib töötava süsteemi parameetreid, b) tuvastab veasituatsioonid ja analüüsib neid, c) reageerib muutuvatele jõudlusvajadustele.

LÄBIV KOMPETENTS

B.2.8 Tarkvaraarenduse vanemspetsialisti kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
<u>Tegevusnäitajad:</u> 1. Suhtlemisoskus Suhtleb teistega enesekindlalt ja pingeval moel, loob tõhusalt uusi ja hoiab olemasolevaid suhetevõrgustikke. Täpsustab vestluspartneri seisukohti küsimuste esitamise ja õeldu ümbersõnastamise teel. Keskendub teistele osapooltele ega pühendu paralleelselt muudele tegevustele. Avaldab selgelt oma arvamust, kasutades seisukohtade avaldamisel kindlat kõneviisi. Suhtub mõistvalt ja ratsionaalselt kliendi vajadustesse, seab realistlikke ootusi, et toetada vastastikuse usalduse süvenemist. 2. Suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus Kirjeldab infosüsteemi ja selle toimimist. Esineb ja esitab kirjalikud materjalid struktureeritult ja loogiliselt, keeleliselt korrektselt ja sihtrühmale arusaadavalt. 3. Kutse-eesitaja Arvestab isiklike kutsealaste eesmärkide seadmisel organisatsiooni huve, kasutab organisatsiooni ressursse vastutustundlikult ja heaperemehelikult. Teavitab huvipooli võimalikest mittevastavustest oma kompetentsuse piires. Võtab vastutuse iseenda tegevuste eest ja ei edasta töösituatsioonis käideldud tundlikku informatsiooni. Peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi ning juhib tähelepanu ebaetilisetele tegevustele.	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

4. Koostööoskus

Küsib ja pakub abi, valib olukorrale vastava käitumisstiili, arvestab ja tajub teiste vajadusi ja tundeid, suhtub lugupidavalt teistesse inimestesse, tunnetab iseenda ja teiste rolli, näitlikustab ja selgitab abstraktseid ideid teisele osapoolle arusaadaval viisil, kaasab kolleege.

5. Probleemide lahendamine

Kasutab oma teadmisi, et jõuda keerukate probleemide olemuseni. Näitab üles arusaamist, kuidas üks probleem on suurema probleemi osa. Uurib ja hangib lisainfot, et paremini mõista probleemidevahelisi seoseid. Võrdleb isiklikku kompetentsust ülesande raskusastmega ja valib sobiva käitumisviisi. Eristab fakte tunnetest, oskab leida seoseid ja teha üldistusi. Teeb kaalutletud otsuseid ka emotsionaalselt pingelises olukorras õigeaks tegutsemiseks.

6. Keelte kasutamine

Valdab eesti keelt tasemel B1 ja inglise keelt tasemel B2 (vt Lisa 2).

Teadmised:

- 1) asjaajamise alused, sh dokumentide struktuur;
- 2) tarkvara juuriidiline raamistik, sh erinevad tarkvaralitsentsid.

Hindamismeetod(id):

Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	08-24052013-3.2/1k
2. Kutsestandardi koostajad: inimeste ja organisatsioonide nimed	Erik Jõgi, <i>Codeborne OÜ</i> Kristjan Kuhi, <i>Ericsson Eesti AS</i> Marek Kusmin, <i>Codeborne OÜ</i> Andres Kütt, <i>Nordea Pank Eesti</i> Jaanus Pöial, <i>IT Kolledž</i> Triin Sepp, <i>Cybernetica AS</i> Enn Õunapuu, <i>Tallinna Tehnikaülikool</i>
3. Kutsestandardi kinnitaja	Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni (kuupäev)	23.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	251 Tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles: Senior software developer	
C.3 Lisad	
Lisa 1 Selgitused tarkvaraarenduse vanemspetsialisti kutsestandardisse	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	